

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.
Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.
Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 5.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1925.

Isto III.

Sredi borbe.

Iz meglenih nižin,
k zlatemu solncu;
svobode, enakosti, bratstva!

Velika je bila nevarnost, da bo meščanskim strankam zopet uspelo razdeliti delavstvo v dva bloka. V enem bloku naj bi se boril en del delavstva za interese centralistične gospode, drug del pa naj bi se ujedini federalistični gospodi. Na ta način bi delavci najlažje pozabili na svoje lastne delavske interese — v korist interesom meščanskih strank.

V trenutku največje nevarnosti pa je z mogočno voljo nastopila naša stranka. In kakor grom je šla preko cele Jugoslavije parola: **Vsi, ki ste lažni v borbo proti sitim! Izkoriščanci v en — bogatini v drug tabor!**

In ta klic zmaga in bo zmagal.

V Sloveniji smo imeli spočetka zelo težko stališče. Razkol v delavskih vrstah je zbegal duhove in ni čuda, če so mnogi, sicer čisto pošteno proletarci, podlegli vplivom meščanskega časopisja in meščanske agitacije. Zato je bilo treba delavske vrste za vsako ceno zediniti, če nismo hoteli, da bodo od razkola zopet profitirali tisti, ki že od ustvarjenja Jugoslavije pijejo delavsko kri.

Pri vodstvih posamez. struj smo — žalibog — z našim predlogom za enoten nastop naleteli na gluha ušesa. Bili so preveč zagrizeni v medsebojne boje, da bi bili mogli doumeti, da nam vsem skupaj iz tretje strani preti še veliko večja nevarnost, kakor enemu od drugega. Ali kolikor malo smo naši razumevanja pri vodstvih, toliko več ga je bilo pa med delavstvom samim. Zdrav instinkt delavstva je grozečo nevarnost spoznal in na naš klic za enotnost smo dobili na tisoče pritrdilnih odgovorov iz cele Slovenije.

Armada zedinjevalcev se je od takrat vsak dan večala. Organizacija za organizacijo so pristopale v rdeči blok in danes lahko rečemo, da stoji vsa delavska Slovenija — razun par izjem — v enotni falangi

rdečih junakov. S tem dejstvom je za nas prva faza volivne borbe končana.

V drugi fazi volivne borbe se moramo potruditi, da pridobimo za našo skupno stvar še tiste posamezne otoke, ki se še niso priključili našemu veletoku. Mežica na Koroskem, Velenje na Štajerskem in Jesenice na Gorenjskem še vedno vstrajajo na odklonilnem stališču. Sicer poznamo tudi v teh krajih mnogo dobrih sodrugov, ki so z vsem srcem za rdeči blok in ga bodo tudi volili, proletarski stvari bi pa zelo koristili, če bi se rdečemu bloku priključile cele te organizacije. Odkritosrečno povedano je zlasti na Štajerskem od Mežičanov in Velenjčanov mnogo odvisno, če dobi socialistično delavstvo dva ali pa samo en mandat.

Zadnjič smo jim v članku »Številke naj govore« pokazali, da sami ne morejo pod nobenim pogojem računati na mandat. Kajti že pri zadnjih volitvah jim je manjkalo celih 1702 glasova za dosego mandata. Pa takrat so bili na njihovi strani kompaktni celjski, brežiški, slov. graški in prevaljski okraj, pa še celoten trboveljski rudniški revir. Na naši strani je bilo pa samo kompaktno mariborsko okrožje in vendar je našemu kandidatu manjkalo le 248 glasov za mandat.

Iz tega se jasno vidi, da bodo pri sedanjih volitvah ravno ti kraji odločali ali dobimo na Štajerskem mi še drugi mandat, ali bodo pa pristihi ti glasovi najmočnejši stranki, torej klerikalcem.

Odločite se torej med nami in klerikalci! Mi računamo, da bodo tudi oni maloštevilni sodrugi iz teh krajev, ki se rdečemu bloku niso takoj izpočetka priključili, vendar rajše volili nas, kot klerikalce, ki so dedni sovražniki delavskega razreda. Zato upamo, da bo tudi v teh krajih zmagala rdeča obrobljena lista, lista rdečega bloka — in dobila vsaj dva poslanca!

Proletariat naj sodi!

Proti škandaloznemu pravilniku o bratovskih skladnicah, ki ga je izdalo ministrstvo za šume in rude, so priredile strokovne organizacije, ki so proključene Strokovni komisiji, po vsej Sloveniji protestna zborovanja. Zborovanj se je delavstvo udeležilo v masah in pokazalo, da je treba odgovoriti na ta atentat z enodušnim in enotnim nastopom. Celo komunistično delavstvo je storilo svojo popolno dolžnost!

Le v ponosni mežiški dolini se je našel človek, ki je iz te veličastne enotne fronte izstopil, in se postavil — hote ali nehote — v službo umazanih kapitalističnih interesov.

Gospod učitelj Vinko Möderndorfer je čutil potrebo utajiti veliko važnost enotnega protesta in preprečiti protestni shod v Mežici, kar mu je, žalibog, tudi uspelo. Isto je nameraval tudi v Črni. V ta namen je poslal odnotni zaupnikom naslednje pismo, ki ga, v kolikor se te zadeve tiče, ponatiskujemo:

Sodr. Grabner in Stern!

Arh ponuja »protestno zborovanje« radi zavarovanja delavcev. Me-

žica je to odklonila, ker je to samo krinka, da bi prišli gg. Korunoveci do besede, če čejo naj skličejo javen političen shod. **Kak protest oddajati v tej zadevi je nemogoče.** V »Socialistu« kritizira Čobal to zavarovanje — sedaj, — poprej pa je pozabil kot strokovnjak pripraviti. — Unija hoče protestno zborovanje — Krušič je predsednik II. rudarske skupine, pa je tudi poprej pozabil pripraviti material. Niti nihče ni obvestil člane naše bratovske skladnice, da bi protestirala poprej in ne sprejele ta zakon. **Občni zbor Bratovske skladnice ga je sprejel** — in sedaj naj pa tisti člani proti temu protestirajo! Prej bi moralo to biti — drugače je Čobalova kompanija zmožna enkrat reči: Koroski trepi glasujejo za in proti!

Podpis: Möderndorfer.

Prepuščamo strokovnim organizacijam, da na primeren način dokažejo, koliko mesecev in mesecev delujejo za zboljšanje rudarske zakonodaje. One bodo tudi ugotovile,

da so organizirale proteste še isti dan, ko so sprejele novi pravilnik.

Mi hočemo samo ugotoviti, da je laž trditi, da je protest v tej zadevi nemogoč in ugotavljamo, da je ravno sedaj čas za spremembo pravilnika, ki je izdan zaenkrat na 3 mesečno poiskušnjo.

Absolutna laž je dalje trditev, da je mežiška bratovska skladnica ta pravilnik že sprejela. Res pa je da se je na občnem zboru poročalo, da je izdan nov pravilnik, ki ima mnogo slabih točk, **katero bo treba natančno proučiti čim bo preveden pravilnik v slovenščino.** Med tem je pa sklicala Unija že protestni shod, ki pa je bil na tak izdajalski način preprečen.

Ugotavljamo končno še to, da je ministrstvo šum in ruda izdalo ta pravilnik, ne da bi poprej obvestilo o tem strokovne organizacije, obvestilo ni niti Delavske zbornice, kar bi po postavi moralo narediti.

H koncu še pripomnimo, da pravilnik ni nikak zakon — o gospod kandidat Möderndorfer, kakšen poslanec pa bode! —, ampak navadna ministrska naredba, ki jo mora ministrstvo spremeniti, če bo delavstvo dovolj glasno protestiralo.

G. Möderndorfer pa se iz nekih političnih razlogov boji protesta strokovnih organizacij v čisto strokovnih vprašanjih!

Rudarji v Mežiški dolini, ali se vam še niso odprle oči?

Rdeči blok združenih delavcev in kmetov.

Za svobodo in pravico za enakost vseh ljudi!

Naše kandidatne liste je glavni odbor SSJ potrdil. Centralni organ naše stranke »Radniške novice« prinašajo v zadnji številki vse tri kandidatne liste naše stranke iz Slovenije. S to objavo so naše kandidatne liste potrjene tudi od glavnega odbora naše stranke v Beogradu in so s tem priznane kot liste one stranke, ki je v internacionali zastopana.

Ljutomer. Volitve so tudi v naš trg prinesle nekaj več živahnosti. Razna gospoda se poteguje za delavske glasove, po deželi pa klerikalci prirejajo svoje shode za zaprtimi vrati, ker jih je sram, da bi jih kdo videl odkar so v moko padli in tudi po korupciji smrde. — Pa smo tudi mi socialisti sklicali javen shod, ki se je vršil v nadeljo, dne 18. januarja v gostilni Vavpotič in ki se je dobro obnesel. Shod je otvoril s. Belič, naš srezki kandidat in je potem dal besedo s. Erženu iz Maribora, ki je takoj uvodoma razkrinkal nacionalistično demagogijo meščanskih strank in pokazal na izvor bede in siromaštva v državi — na državno gospodarstvo. Militarizem, birokratizem in klerikalizem z vrhovno državno upravo je tisti, ki požre 5 milijard, skoro polovico državnega proračuna. Zato pa je treba plačevati davke! Te davke nakladajo na rame delovnega ljudstva. Kaj so obljubovali klerikalci, kaj vse zopet ponujajo radikalci in demokrati, pa Radič, ki pridiga in oznanja republiko, kot stara papirga. Nič se ni izpolnilo! Danes bodo vjeli na te limance samo nerazsodne ljudi. Korupcijo si očitajo vsevprek: radikalci se odlikujejo, demokrati imajo obteženo vest, kmetijci so upregli vole v svoj korupcionistični voz in klerikalci, kot zastopniki velikih kmetov, so padli v moko, ko so vladali na Olimpu korupcije, Radič je pa vse to mirno gledal, je lepo kar doma s svojim 70 poslanci korupcijo podpiral in pomagal, da so v državi nastale take razmere, kot so danes. Viničarski zakon, agrarno reformo, 8-urni delavnik so klerikalci odpravili, povišanje carine in militarizem imajo na vesti vse zgoraj naštetih stranke, ne izvzemši nemških nacionalcev. Delavec v mestu in na deželi ter mali kmet bodo volili na dan volitev socialistično. Za moč in vlado se bore meščanske stranke med seboj, za socialne pravice, za delo in kruh, za

zaslužek, za starostno zavarovanje, za 8-urni delavnik, za agrarno reformo in viničarski zakon, proti militarizmu, birokratizmu in klerikalizmu, za vlado ljudstva se bori edino Socialistična stranka. Socialisti ničesar ne obljublajo, razen to, da bodo socialistični poslanci zastopali v parlamentu samo interese delovnega ljudstva, da ne bodo kot Radič in klerikalci, radikalci in demokrati prižigali sveče bogu in hudiču. — Na shod so prišli tudi nasprotniki, ki so pa kljub pozivu s. Beliča, da naj se priglasijo k besedi ostali tihi. Ljutomerski delavci bodo skrbeli, da bo tudi okolica volila socialistično, t. j. 10. škrinjico, na kateri bo pritrjena 8. februarja lepo rdeča obrobljena kandidatna lista.

Iz mežiške doline. 6. jan. bi se moral vršiti v Javorju pri mežnarju shod radikalne stranke. Toda radikalni kandidat Grafenauer je doživel sramotno blamažo. Misli si je g. Grafenauer, ker je bil enkrat klerikalec, da ga bodo klerikalci sedaj pustili razlagati radikalne dobrote, ker jih Javorcevi gotovo še niso postali deležni, Javorje so pač daleč in v 6 letih te dobrote do tja pač še niso mogle priti. Toda v Javorju se čutijo klerikalci močne in niso pustili Grafenauerja govoriti, češ, v Javorju ni prostora za izgubljene ovčice, tam ima besedo samo mazičljenece. — Na to pa se je dolgoletni bivši klerikalni poslanec podal v Sp. Javorje. Tam so se spravili vsi radikalci skupaj, kar jih zmore Javorska okolica in celo Črna je enega primogla: bili so navzoči celi 3 možje, namreč kandidat Grafenauer, en gostilničar in trgovec z mešanim blagom in gospod občinski tajnik v Črni, kar naj si socialistični obč. odborniki iz Črne, ki so glasovali za tega tajnika, zapomnijo! G. Podkunik si zamore šteti v čast, da so tako važni gospodje prišli v njegovo gostilno. Zbrani trije radikalci so celo vedli povedati, da bomo socialisti pri volitvah popolnoma propadli — morda to velja za Bernotovo stranko, ki pa ni socialistična, toda naša 10. socialistična škrinjica, obrobljena z kandidatno listo z rdečim robom, bo pa na dan volitev polna. — Na Svečnico pa pride baje v Črno črni kandidat klerikalcev in bo imel pri g. Krulecu shod, bo dobro, če si bomo tička malo поблиže ogledali. — Pika.

